

De Visserij te De Panne

Ter nagedachtenis van Engel BEYEN uit De Panne, die jarenlang een boeiende inlichtingsbron was inzake allerhande gegevens met betrekking tot de plaatselijke visserij, schreven wij dit overzicht neer. Het grootste deel stamt uit gesprekken met hem, die als visser de bloei en teleurgang meemaakte der Pannese vissersvloot.

Engel BEYEN werd als zoon van een visser geboren te Adinkerke op 14 juli 1888, werd in 1932 gemeenteraadslid te De Panne, bekleedde enkele jaren het ambt van schepen, was visser-reder en lid van de Hoge Raad van de Zeevisserij. Hij stierf te De Panne op 2 september 1966. Een goede vriend ging toen heen.

Eerste levenstekens

Het grootste deel der duinen behoorde toe aan de vorst en aan de abdij Ten Duinen, enkele weidegronden waren echter eigendom van enkele rijke grondbezitters.

Op 8 september 1714 bracht Pieter Declerck, op bevel van zijn meester, ridder Frans Ignaas van St.-Omaars, heer van Wissche Teerdeghem, verslag uit over de „Pasturagie van beesten in de duynen en beginnende van het clooster van de Bogaerde tot aan Duynstee”. Dit verslag kwam in handen van de heer Pieter de Spot, luitenant-baljuw van het prinselijk hof, raadsheer van Veurne. Deze kocht een partij gronden, liggende op het grondgebied van Adinkerke, ter hoogte van de kust in de hoop er een winstgevende fokkerij op te richten. De gronden bleven echter onaangeroerd liggen. (Guide Officiel de la Panne uit. S.I.T.).

Rond 1775 zonden de Oostenrijkse vorsten een omzendbrief aan al de magistraten en ambtenaren van de dorpen en steden gelegen aan de kust om hen aan te sporen zeevisserijen in het leven te roepen, dit met het oog op de voeding van het volk. Hendrik de Spot, zoon van bovenvermelde Pieter overwoog de zaak aangezien allerlei voorrechten en voordelen hieraan verbonden waren.

Enkele inwoners uit Veurne stuurden alsdan een smeek-schrift aan Hunne Koninklijke Hoogheden Maria-Christus

(zuster van Jozef II) en Albrecht van Saksen-Teschen, haar gemaal, alsook aan de kapitein-generaal der Oost- en Noordnederlanden, die in naam van Jozef II de streek bestuurden.

In het boek van dhr. A. Verbouwe, *Iconografie van het Arrondissement Veurne* (Druk. A. Hessens, Brussel, 148 blz., 1950) vindt men gegevens nopens het grondplan van het ontgonnen gedeelte van de „Kerckepanne”, groot 26 gemeten, opgemaakt door P.P. Becque, schepen van Veurne. Uit de verklaringen (A-E) verneemt men dat in 1784, reeds acht vissershuisen met stallingen en hof voltooid waren en dat de grond gereed lag om er dat jaar nog twaalf te bouwen. (Alg. Rijksarchief, Kaarten en Plannen nr. 1102 bis).

Uit 1785 stamt een „Carte figurative de la Kerckepanne, nommée Josephs Dorp où sont bâties les maisons habitées par les pêcheurs de la nouvelle pêche, octroyée par S.M. l'Empereur et Roy (23 juni 1783) et de la Chaussée à construire jusque vers l'estang de la mer, vers la ville de Dunkerque.”

Op dit plan treft men 26 visserswoningen aan en de ontworpen steenweg op Veurne. (Alg. Rijksarchief nr. 224 ks).

Dit sluit aan bij wat men lezen kan in een oud gidsje zonder auteursvermelding :

„Op 23 juni 1783 kwam vanwege het Landsbestuur een gunstig antwoord gericht tot de heer Norbertus R. Marannes, raadspensionaris der stede en kasselrij Veurne, opsteller van het smeekschrift.

Terzelfder tijd werden verscheidene voorrechten verleend, nl. vrijstelling van lasten gedurende dertig jaar en vrijstelling van maalterrecht en geneverrecht. Het zout gebezigd voor het inleggen van vis, mocht zonder recht geleverd worden door de keizerlijke kantine. Daarenboven werd de instelling vrij gesteld van lasten op het recht van veehouden op vermeld terrein (Kerckepanne). Eerst na tien jaar mochten de rechten geïnd worden. De inwoners zouden verder ook na de termijn van dertig jaar mogen genieten van het gebruik der Kerckepanne. Toestemming werd verleend tot het verdelgen van de ontelbare konijnen binnen een oppervlakte van 2000 m².

De onderneming was nogal fel gewaagd, aangezien de stichters alle onkosten van inrichting ten hunne laste moesten nemen : bouwen en bemeubelen van woonsten, aanwerven en kleden van vissers, kopen en uitrusten van schepen, ontginnen van duinen om akkers aan te leggen. De regering zou echter het gehucht een uitweg verlenen naar zee.”

„Onverwijld werd overgegaan tot de officiële stichting van de Maatschappij.

Maakten ervan deel uit :

- Jonkheer Ferdinand de Man, burgemeester ende lande-
houder van de wet.
- De heer ende Meester Norbert Marannes, Raadsgriffier
van Caemer.
- De heer Peter Berque, schepen ende Casheer respectievelijk
der stede ende advocaat van Raede van Vlaenderen ende
Sieur Jacobus Billiet, Meester ende Silversmid, allen wo-
nende binnen de gesegde stad Veurne”.

De eerste vissers waren van Franse oorsprong en trokken boven woonst- en andere voordelen, ongeveer zes Franse kro-
nen per maand. (De Franse kroon had een waarde van zes frank).

Bij het aanwerven van vissers was de pastoor van Adinkerke J. B. Marannes een uitmuntende medewerker. De eerste herberg in het ontloken gehucht werd uitgebaat door Johannes Vlietynck.

De eerste vissers noemden Lambrechts, Maret, Blondeel, Wyckaert, Verroest, Paresys. Deze waren vaak misnoegd over hun loon en kwamen in opstand. Toen verkregen de vergunningshouders van de Gouverneur der Oostenrijkse Nederlanden de toelating, om mits zekere voorwaarden, en ten gunste van hun vissers, een deel te hebben in de aangespoelde koopwaren, of in de in nood verkerende, door hun vissers geredde schepen. Ook plaatste men toen een lichtbaken ter hoogte van Adinkerke.

Uit een brief gericht door de maatschappij aan Hunne Koninklijke Hoogheden verneemt men dat zij reeds acht sloepen in hun bezit hadden, waarvan zes gebouwd te Duinkerke, een ander gekocht te Blankenberge en een achtste op de werf te Brugge.

In een brief van 18 oktober 1783 wordt gevraagd, buiten de Kerckepanne, nog over een terrein te mogen beschikken, de Warande genoemd om er ezels te laten weiden. Deze lastdieren werden vooral gebruikt bij het visvervoer. Zij vraagt ook nog twee andere pleinen (waar konijnen werden gekweekt), om deze te beplanten met bomen (Zijne Majesteit had aldaar een „Konijnenpark” dat door de Hollandse staf in Veurne in pacht gegeven werd aan Constance van Loo, weduwe van F. B. Schokaert).

Op 26 januari 1784 wordt er te kennen gegeven dat het

de maatschappij toegelaten wordt in 't openbaar vis te verkopen voortkomende van de Sociëteit.

Reeds in 1786 wordt een zielenherder gevraagd voor de Kerkepanne.

Om verscheidene akkers en bossen voor hun vissers te kunnen verwerven, verkregen zij later ook nog het vrij gebruik der pannen in de duinen van Adinkerke.

Op de landkaart van het departement der Leie, gedagtekend van het jaar 8 der Republiek, vindt men op de plaats waar nu De Panne ligt, het gehucht „Josephdorp”, zo genaamd naar Keizer Jozef II (Wenen 1741-1790), zoon van Frans I en van Maria-Theresia.

In die tijd was dit „Josephdorp” reeds een rustpunt voor de reizigers die zich vanuit Engeland en Frankrijk langs de zee kust naar Oostende begaven. Men gebruikte hiertoe postkoetsen, patachen of diligenties, die ongeveer 5 à 6 km per uur aflegden. De reis Veurne-Gent kostte 42 pond parisis (het pond parisis was een geldstuk geslagen te Parijs, waarde ongeveer 92 centiemen).

In het jaar 1787 reeds wijdde een vreemdeling een prozastukje aan de alhier levende bevolking; deze melodramatische aantekeningen verschenen onder de titel: „Hollandse patriotten op doorreis naar Frankrijk”. Hierin kan men o.m. vernemen: „De reis van Brussel naar Duinkerke is omtrent tien uur. Een goede straatweg loopt tot het dorp Adinkerke, door de bewoners ook wel Kerkepanne geheten. Dit is meest het verblijf van vissers die er verre zijn van een weelderig en overdadig leven te leiden. Van hier geleidt de straatweg door de duinen heen tot op het strand waar langs men de koers naar Duinkerke richt. Onderweg heeft men achter de duinen nog enige vissersgehuchten en dorpen, die in barheid en somberheid, taferelen van gebrek en ellende opleveren. Ik had trek genoeg om enige dezer eenzaamheden te bezoeken, doch elke trede sloot mij het hart toe. Wanneer het mijn lot ware hier tussen deze verlaten en dorre zandhopen te wonen, zou ik alle dagen vurig om de dood bidden. De inwoners echter zien er vrolijk, gezond en vergenoegd uit. Ook op dit strand ziet men verscheidene wrakken van gestrande schepen. Een grijze visser die zich op het strand bevond, verhaalde mij, dat alhier een schip gestrand was waarop zich een jonkman bevond, die verloofd was aan een jonge dochter in een dorp niet ver van daar. Bij het noodweer vervoegde zich de minnares aan het strand, zij zag het schip aankomen, worste-

len en verbrijzelen; zij spoedde zich naar de aanspoelende ongelukkigen. De laatste die aandreef was haar minnaar, die dood was. Een schielijke schrik beving haar, zodat ze dood neerviel op het lijk."

Tijdens de Franse Republiek, verminderden de opbrengsten en winsten der visserij. Grotere belastingen werden ingevoerd. Uit vrees voor de Engelse schepen was het verboden uit te varen, behalve eenmaal in de week en dan nog als er Franse oorlogsbotten voor de kust lagen.

Keizer Napoleon Bonaparte schonk in 1807 de duinen aan een van zijn generaals als beloning voor bewezen diensten. Achteraf kon Pieter Bortier uit Diksmuide ze voor een spotprijs in handen krijgen.

Lodewijk De Raet schreef dat „de regering van Koning Willem, tijdens het samengaan van Noord- en Zuid-Nederland met voorbeeldige ijver werkte om de visserij weer op te beuren, door vrijdom van belasting op het zout, verbod van vreemdelingen deel te nemen aan de nationale visserij...” Hierdoor kwam de visserij te De Panne echter niet tot bloei.

Op 17 juli 1831 betrad prins Léopold Georges Chrétien Frédéric van Saksen Coburg voor het eerst zijn koninkrijk te De Panne.

In de archieven der provincie 1830-1865 nr. 57 aangehaald door Charles De Zuttere in *Enquête sur la pêche Maritime en Belgique* – 1909 vindt men de vermelding dat de haringvangst te De Panne bedreven werd vanaf 1842 en tot 1898 zonder inzinking bloeide.

Op 28 maart 1840 richtten zich 37 vissers uit De Panne tot de Minister van Binnenlandse Zaken, om een premie te verwerven, de som namelijk van 750 fr., voor het vangen van haring gedurende de herfstmaanden; dit verzoek werd afgewezen daar de gemiddelde tonnemaat te klein was.

Onderstaande statistiek belicht op leerrijke wijze de ontwikkeling van de vloot uit De Panne:

Jaar	Oostende	Nieuwpoort	Blankenberge	Heist	De Panne
1836	79	9	59	12	6
1860	145	—	42	24	15
1894	200	10	17	18	80

Men mag aannemen dat de vloot van De Panne opgebouwd werd gedurende het regime van de premies, toegekend door de wet van 14 maart 1845.

Het tijdschrift *Vlaams België* meldt van zijn kant dat de gemeente in 1844 slechts vijf boten bezat.

Op 25 juni 1843 werd reeds te De Panne een *hulpkas* gesticht voor de zeevisserij; deze stichting werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 28 december 1843, dat een toelage voorzag. De kas werd gespijsd door stortingen van 20 fr. per schip en 6 fr. per visser, vermeerderd met een derde der premies die de staat gedurende het lopende jaar verleende; verder was er nog een jaarlijkse som voorzien door het gemeentebestuur.

Van een badplaats zelfs in primitieve vorm was er nog lang geen spraak. In 1840 kocht P. Bortier, agronoom en filantroop een grote oppervlakte duinen en legde hier en daar beplantingen aan, bouwde tevens een paviljoen in Italiaanse stijl en een windmolen om schelpen te malen tot kalk. (*De Panne* naar 16 juli 1950).

P. Bortier bekommerde zich om het lot der vissers en hij ging in hun gehucht wonen. Reeds te Diksmuide had hij een openbaar hof aan de stad geschonken, te Gistel had hij de modelhoeve „Britannia” gebouwd en gaf er aan het Disbestuur een groot stuk land, verkaveld in dozijnen tuintjes bestemd voor de arme lui. (M. Verkest – *Een hoekje der Vlaamse kust*, Gent, 1898).

In 1880 bestond de vloot reeds uit een 40-tal boten met een gezamenlijke bemanning van 120 tot 150 personen, waarvan de helft naar IJsland trok. In 1877 richtte men een hulpkerk in, die in 1890 parochiekerk werd. Reeds in dat laatste jaar was de bevolking tot 1.310 inwoners gestegen om in 1903 2.050 te bereiken.

Rond 1885 werden voor het eerst in België te De Panne, de garnalen aan boord van het schip zelf gekookt zodat men langer in zee kon blijven.

Wat de hulpkas betrof werden in 1889 nieuwe statuten aanvaard, aangevuld door het Koninklijk Besluit van 27 februari, 26 november 1895 en 4 februari 1896; een commissie werd aangesteld bestaande uit vijf leden, die toezicht hielden op de geldsommen (10 fr. voor de eigenaars, 6 fr. voor de vissers).

Het maandelijks weduwenpensioen beliep zes frank, verhoogd met twee frank per kind onder de 14 jaar. Voor werk- onbekwame vissers was er zes frank voorzien, negen frank

indien deze gehuwd waren, verhoogd met twee frank per kind.

Indien men 55 jaar oud was, kreeg men 7 frank toegevoegd; op 75-jarige leeftijd, 11 frank. In 1912 zou de staats-toelage 925 fr. bedragen, deze van de provincie 500 fr., verhoogd met 200 fr. gestort door het weldadigheidsbureau.

In 1888 bezat De Panne reeds 4 hotels en Jean Dardenne in zijn *Guide illustré de la côte de Flandre* somt deze op: „Le Grand Hotel, Hotel du Pelican, de l'Espérance en Hotel des Dunes”. Niettemin bleef de bevolking hoofdzakelijk uit vissers bestaan. In 1893 werd het eerste hotel langs de dijk gebouwd. Het was Mevrouw Teirlinck die Architect Dumont hiervoor opdracht gaf. Albert Dumont, een Waal afkomstig uit Neufchateau en verdienstelijk urbanist werd de stichter van de badplaats.

De Panne bezat toen een enkele lange straat, een kerk en een school, betrekkelijk weinig herbergen, waaronder een waarvan het opschrift luidde: „In Nikolaas Zannekin”

In een werkje *Plages Belges de Dunkerque à Ostende*, geschreven en geïllustreerd door Edgard Auguin, uitgegeven te Parijs in 1898 leest men:

„Slechts hier en daar te De Panne op een eenzame duinhil ziet men de schimmen van één tot twee afgelegen villa's. Deze van dhr. Bortier is wel de weelderigste getooid met rococo-versieringen; achteraan ligt er een bos, zover het oog kan reiken. Tenslotte is dit alles, een gebied waar het goed is om te jagen en te vissen. Vissen is dan ook de enigste inkomst-bron van de bewoners uit dit gehucht, vooral de sprat. Het zijn geen indrukwekkende boten die ze hiertoe gebruiken, zoals deze te Heist en Blankenberge, alleen maar kleine sloepen, die wanneer zij op het strand zijn komen te liggen, een schilderachtig uitzicht aan de omgeving verlenen, ondanks de grote barre verlatenheid.

Alles is hier kalm in dit kleine gehucht; indien men er niet enkele telefoonpalen zag, zou men denken duizenden mijlen verwijderd te zijn van een bewoonde streek. Nochtans vindt men hier in deze woestijn een vergaderzaaltje, dat de klassieke naam draagt van „Kursaal”; een soort loods omgeven door een balcon en opgetrokken op palen. Verder vindt men nog enkele badkarretjes, maar ook niets meer dat de aandacht gaande maken kan. In De Panne vindt men geen gulden middenweg, ofwel verblijft men er, ofwel trekt men ontuchtterd heen wanneer de nieuwsgierigheid verzwond.”

De visser uit De Panne

„Deze woonde in een duinkeet waarvan de vloer slechts uit een laag gedroogde klei bestond. Een man wanneer hij zich oprichtte raakte met het hoofd de balken. Tegen de hoofdmuur stond een ladenkas, beladen met kopjes, koffiekannen, melkpotten en schotels. Daartussen ruwe porseleinen beeldjes van matrozen, van Schotse bergbewoners of van waterhonden met kroezelhaar. De witgekalkte wand was overdekt met een groot aantal printjes van heiligen, in lijsten van geknipt papier. In een hoek stond een alkove met gordijnen van witte en rode ruiten. Een houten kruisbeeld met het wijwatervat en de tak zegepalm hing bij de bedstee. Het staande uurwerk, een pleisteren kruisbeeld, de driekantige eetschapraai in de hoek, waarvan het deksel tot zitbank diende, een spinnewiel waren de overige voorwerpen.” (Hen-drik Conscience *Belle Stock*).

De visser kleepte zich met een hemdrok van rode baai, een zeer wijde meestal blauwe broek, die slechts tot beneden de knieën daalde, grove kousen van witte en zwarte saai door-eengemengeld en op het hoofd een zwarte wollen muts met krulharige band.

De visservrouw droeg een rood baaien lijveke, een witte halsdoek, een zwarte rok en een blauw katoenen mutsje. Zij breidde de netten, bewerkte het land, verzorgde de kinderen, verkocht vis en bewaarde het geld. (Het karakter van de Pannenaar-G.D. in *Duinengalm* mei 1957).

Om de aard van de Pannese vissers aan te tonen dient men slechts even *Le Mouvement Maritime* van 14 mei 1905 open te slaan, daarin leest men o.m.: „De vissers van de Belgische kust worden in twee wel te onderscheiden groepen verdeeld, namelijk de Oostendenaars en de Pannenaars; de eerste groep kenmerkt zich door onevenwichtigheid, tuchteloosheid en het slijten van hun dagen in de meest beklagenswaardige omstandigheden; de tweede daarentegen werkt met methode is verstandig en leeft aan de zelfkant van de maatschappij in een klein maar met onderhouden vissershuisje, het is een element van hoge morele waarde. In tegenstelling met de Oostendenaars die van het kabaret de genever en de danszalen houden, leven de Pannenaars in een zuivere atmosfeer vol regelmaat, vrede en kalmte.”

Prof. E. Vliebergh in *Dietsche Warande en Belfort*, jaargang 1906 laat een ander geluid horen: „De vissers

uit De Panne hebben vele goede hoedanigheden, echter ook een vracht slechte, ze zijn vermetel op zee, volgen de zeevaartswetten niet, verzorgen niet te best hun metten, zijn ruw en met hun zeden is het dergelijk gesteld..."

Potters en Heindryckx schreven: „De visser uit De Panne is genegen tot de rust. Hij is niet grammoedig, daardoor geschieden weinig gevechten en zelden doodslagen tussen de inwoners. Doorgaans zijn zij meer genegen tot de drank dan tot de vrouwen. Zij houden er niet aan om in vreemde landen te gaan reizen of te trachten elders fortuin te maken. Nog veel minder hebben zij lust om door wapenhandel aanzien te winnen. Zij zijn zeer genegen tot het houden van maaltijden, die dikwijls zeer groot zijn; namelijk op de dagen hunner kermis, daar zij al hun vrienden en kennissen ten gaste noden. Zo'n kermis duurt gewoonlijk vier of vijf dagen lang. Bij hen is het ook in gebruik grote maaltijden te houden, wanneer zij hun kinderen ten kersten dragen. Hetzelfde als iemand begraven wordt. Zij zijn bovendien allerkostelijkst in het houden van bruiloften. Arme lieden maken, om dan te kunnen feesten, schulden, die zij langzamerhand met grote zorg en vlijt moeten inwinnen, zodat zij daardoor menigmaal ten onder blijven.”

Over deze kustvissers en IJslandvaarders schreef Leon Hennebicq in het reeds aangehaalde *Le Mouvement Maritime* van 14 mei 1905: „De divers côtés, j'ai entendu vanter la supériorité des Pannois, du reste, j'entends encore le Commandant de Gerlache me dire: Avec un équipage de Pannois, l'impossible devient possible; ce sont des marins d'une intrépidité et d'une sûreté magnifique.”

In de *Linie* van 15-6-'56 speciaal gewijd aan de Westvlaamse gouw, schreef de letterkundige Jan De Spot 'n lui-mig artikel getiteld: „Lof van de West-Vlamingen”. Als een van hun karaktereigenschappen noemt hij de „koppigheid” en hij illustreert dat met 'n passus: „Ik heb mijn kinderjaren in De Panne doorgebracht. Schoon volk de Pannenaars, vurig zoals veulens doordrengd van de zouten zeereuk. In De Panne heeft ieder zijn bijnaam. De echte naam kent men zelfs meestal niet. De dochters worden naar hun moeders en grootmoeders genoemd. „Marie van Trees van Mance”. Dat wil zeggen dat Marie de dochter is van Thérèse en de kleindochter van Clemence. Van de vissers die mij mijn eerste levenswijsheid hebben aangeleerd, toen ik naar hen ging

kijken als ze hun netten breiden, heette er een „Vuile Kajuffel” en de andere „Pietje Plancke” en nog een andere „Door Strooien Hoedje”. En dan was er nog „Wies de Jutekalkouwe” (in Brussel zouden ze zeggen „Louis la Balançoire”) of „Juul den Hogen Blekker”. Maar er was er een die, simpel en kort „Kop” genoemd werd. Hij was van een monumentale koppigheid. Als hij iets in zijn kop had, zo zegden ze, dan had hij het... ja hoe zou ik dat zeggen..., enfin dan had hij het in zijn kop.”

Gans het gehucht was één grote familie. Al de huisgezinnen waren verwant met elkaar. Ze woonden verspreid in de duinen en waren half visser, half boer. Als ze niet in zee konden steken bebouwden ze een „schortje” grond.

Alhoewel ze als vermetel bekend stonden, waren ze toch zeer bijgelovig. Zo o.m. het „Kwade Oog, de Eeuwige Kruier. Het dwaallicht, de Schatsendanser, de Latteklemmer, de Watemekker, de Duitse Schaper, Kludde, Berrewulf, de Witte Geest, de Doodskaars, de Spookkat, de Marionetten, Pietje Pek, de Bulke... Nooit staken zij in zee wanneer zij een vrouw hadden ontmoet die als een toverheks bekend stond, of als een spin over de weg liep, of als zij 's avonds voordien een zwarte kat hadden gezien.

Het dertiende brood dat zij bij de bakker bestelden kregen zij gratis. Zij klampten zich vast aan allerlei remedies, liepen aan bij aflezers... Meer hieromtrent kan men lezen in *Bachten de Kupe*, 6e jaargang nr. 3. „Het volksgeloof bij de vissers uit de Westhoek”.

Met Pasen mocht iedereen na de H. Mis bij de bakkers gaan eten. Zij kregen er een soort pistolets tegen 0,10 fr. het stuk, boter en koffie ontving men gratis. In de „Witte Villa” mocht iedereen, elke dag om een rantsoen soep gaan. Toen deze klaar was, gaf een zekere Pier Gewie teken op een hoorn.

De familie Ollevier verhuurde haar duinketen tegen 45 cent per maand, mits de voorwaarde dat de bewoners hun stookhout aan die familie kochten.

Bij grote plechtigheden versierden de vissers hun „huizekotjes” met netten en met kransen die zij zelf vervaardigd hadden. Dan bestrooiden zij ook de stenen van de grote baan met wit zand.

Enkele aspecten der visserij te De Panne

De wijze waarop de vissers uit De Panne eertijds hun bedrijf uitoefenden, evolueerde met de tijd. Men bleef de aartsvaderlijke geplogenheden niet getrouw. Iedere verbetering die zich aanmeldde werd beproefd en daarna toegepast.

Rond 1880 viste men alhier met het STACHVLEETNET, dit net werd samen met talrijke ankertjes in zee geworpen. Onderaan bevond zich lood en aan de bovenzijde kurk. Een gedeelte bestond uit grote mazen, een ander uit kleinere. De vissers bleven vaak niet in de omgeving maar kwamen naderhand ter plaats om de netten terug aan boord te halen.

Men viste te De Panne reeds vroeg met LIJNEN, zoals het nu nog gebruikelijk is bij de strandvisserij. Iedere matroos leverde een aantal lijnen, die voor de vrouwen en kinderen werden „geaasd”, terwijl de visser op zee verbleef. Het aantal manschappen aan boord was onbepaald; veel „onvaste” elementen waagden hierbij hun kans. Iedere vijfde vis aan de lijnen, was bestemd om de uitredingskosten en het onderhoud van het schip te helpen dekken.

Na iedere storm sloegen telkens de vissers van drie tot vier boten de handen samen, om hun schip terug van de dijk in zee te brengen; ook de vrouwen werden hiervoor aangesproken.

Gedurende strenge winters toen het strand ontoegankelijk was vanwege de grote ijsschotsen, bleven de grote boten met lijnvissers bemand hun bedrijf verder uitoefenen.

Nadat alle werkzaamheden aan boord met de hand geschiedden, kwam de „trullie” of windas in zwang, vervolgens deed de grotere „kappestrang” zijn intrede om later verdrongen te worden door de „Donkeys-ophaalmachines” voortbewogen door stoom.

Men mag aannemen dat de visserij van De Panne zich aan volgende seizoenen hield:

- Van nieuwjaar tot maart: ijle haring tussen Kales en Duinkerke.
- Vervolgens voeren de grote boten om vis en de kleinere om garnaal.
- Van oktober tot 15 november ving men volle haring met drijfnetten.
- Achteraf sprong tussen Vlissingen en Duinkerke.

(wordt voortgezet)

Bert BIJNENS